

BİLGİYE DAYALI BİLİNÇ, ÇEVRE BİLİNCİ VE AHLAK KİRLENMESİ

Prof. Dr. İlhan Tahınlı

ÇEKÜL Yüksek Danışma Kurulu Üyesi

Çevre ve Kültür Değerleri, Çevre Kirlenmesi, Koruma, Ekolojik Denge, Habitat, Sulak Alanlar, Arıtma, Çevre Yönetimi, Sürdürülebilir Kalkınma, Çevre politikaları...

Yukarıdaki olgular için yapılmış söylemlerin hepsi bir bilinç üzerine kurulmuştur. Bilinç düşünce gibi soyut bir kavramdır ve insan beyninde, onun yaşadığı, gördüğü, okuduğu, öğrendiği, kazandığı veya kaybettiği tüm değerler ile oluşturduğu düşünceler bütünüdür. İnsan beyni bunu aynı bir bilgisayar belleğindeki bir dosya gibi saklar ve tüm eylemlerine o dosyanın programı çerçevesinde yansıtır. Bu bilinci geliştirmek, yaşatmak ve hatta yok etmek mümkündür. Bu program her insanın beyni kadar küçük fakat 6 milyar insan beyni kadar büyük ve karmaşıktır. Bu karmaşaya yine soyut bir kavram olan ahlak etkeni eklendiğinde bilinçli veya bilinçsiz olmak ahlak kirlenmesinin kesişim noktası olarak ortaya çıkmaktadır.

Öte yandan bilim bu karmaşaya aydınlık getirir çünkü göreceli değildir. İşte birden fazla insanın beyninde aynı düşünce mekanizmasını yaratmada (bilinç oluşturma) bilimsel bilgi birikimi göreceliği ortadan kaldırır ve bilincin ahlaklı olmasını sağlar.

Ahlak kirlenmesi nedir?

Burada ahlakın göreceli bir kavram olduğunu unutmadan çevre olgusunun etrafında oluşan düşünsel bir kirlenmeden bahsedilmektedir. Çünkü çevrenin en önemli kaynağı insandır ve düşünebilen, düşünceleri ile çevre kavramı oluşturan da yine insandır. Soyut bir kavram olan ahlak düşünsel yapının bir ürünü olarak insanı insana karşı yapabilir ve bu doğaldır. Ancak doğa ve bilim somut ve gerçektir. Bu nedenle doğanın bilimsel gerçeklerine karşı olmak ahlaki bir kirlenme olarak görülmelidir. Bilerek veya bilmeyerek bu düşünsel kirlenmeye katılmış olmak çevre kirleticisi olmakla eşdeğerdir.

- Çevre ve ekosistemin sınırları ülkelerin sınırları gibi değildir. Bir ülkedeki zararlı atıkları başka ülkelere göndermek, satmak veya zorlamak
- "Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre" diyerek geri kalmış ülkelerin bakir değerlerini kullanıp sonra bu ülkelerin çevreyi felakete götürdüğünü iddia etmek
- "Kirlen Öder" gibi slogan ve politikalarla zengin olanın kirlenme hakkı vardır, öderse herşey yolundadır mantığını uygulamak
- Yatırım yapıyorum, para kazanacaksınız diyerek halkımızı aldatan ve ülkemizin madenlerini çevre değerlerini hiç gözönüne almadan, tahribatı hesaplamadan ve para gücü ile zayıf insanları satın alarak sömürmek ve arkada tükenmiş bir çevre ve kafası karışık insanlar bırakmak
- İlaç hammaddesi, maden diyerek zararlı atıkları, cürufuları ülkeye ithal ederek çıkar temin etmek
- Tehlikeli atıkları uzaklaştırıyorum adı altında para kazanarak atıkları gelişigüzel denizlere veya toprak altına boşaltmak
- Radyoaktif olabilecek çayları ekonomik kaygılarla halkın gözönünde içmek, bilimsel verilere itibar etmemek
- Asbest tehlikesizdir diyerek yüze sürmek, bilimsellikten uzaklaşmak
- Boğazda gemi yanarken ve hiçbir acil eylem planına sahip değilken devlet her önlemi almıştır, bu konuda acil planlarımız vardır diye demeçler vermek
- Koyun yüklü gemi batığında, bırakın orada kalsın bizim denizimizde oksijen yok zaten diyerek böyle bir kazadan alabileceğimiz bir tazminatı bile önlemek ve dünyanın bütün gemileri gelin bizim boğazlarımızda batın bize birşey olmaz mesajı vermek
- Yönetmeliğim olsun diyerek ülkeye uygun olmayan yanlış ve tercüme yönetmelikler çıkarmak ve uygulanamaz oluşu karşısında onu savunmak
- Barcelona, Marpol v.b. uluslararası çevre koruma sözleşmelerine imza koymak, milli görüş ve çevre politikaları üretememekten dolayı bağımlı olmak
- Yasalara rağmen su havzasının en yakınına şehir kurmak, çöp alanlarına gecekondular yapmak
- Yasalara rağmen şehir içinde 1. sınıf Gayrisihhi Müessese yapmak ve barındırmak

- İdari veya siyasi otorite olarak çevre koruma işlevlerinde kurumları veya insanları çıkar yönünde istismar etmek, medyayı kullanmak
- Medya olarak çevre gibi bir konuda eğitim görevini yapmamak, yaparken yanlış yönde kullanılmak
- Çevrenin canlısı ve cansız ile bütün olduğunu unutarak bireysel şekilde ön plana çıkmak
- Su ülkesi olan Türkiye'de suyu boru ucunda insanlara getirememek ve bu şekilde her bireyin 40 gr. plastik şişeyi çevreye atacak tüketici haline getirmek, plastik kirlenmesine neden olmak
- Çıkar için orman yakmak, yakılan ormanların yerine tutmayan fidanları dikmek, ormancılık biliminden uzak bireysel tatmin için ağaç diktim sanmak
- Çevre olgusunu, kirlenmeyi gündemin en son maddesi zannetmek, Çevre Bakanlığı'nın koordinatör, yani en az 6 bakanlığın üzerinde olduğunu unutarak ikinci sınıf bir hizmet kurumu olarak kime versek bu kurumu diye düşünmek

çevremizde AHLAK KİRLENMESİ'ne örnek olarak gösterilebilir.

Bilimsellik evrenseldir. Bilinç bilgiye dayanmalıdır. En azından sorulara yanıt vermiş, bu yanıtları sindirmiş ve inanmış insanların sayısı çoğaldıkça bilinçli toplum olmak mümkündür. Sormak, bilgiye ulaşmak için bir çeşmeye doğru yürümektir, yanıtı bulmak avuçlarımızdaki su ve bilinçli olmak ise kana kana bu suyu içmektir.

NEDEN

Soracaksın neden,

Neden soldan sağa dönüyor dünya

Ve neden gidiyor sırası gelen

Kayın ağacı neden bu kadar üzgün

Bu ormana kimler girdi önceden

Bak ve dinle

Bir yerlerde barajlara sular doluyor

Şarkılar söyleniyor bir ince telden

Ve bir çocuk kaplumbağa kabukları topluyor

Neden?

İlhan Talınlı 1989